

**МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
НАУКОВИЙ СТУДЕНТСЬКИЙ ГУРТОК
«ПЕРСПЕКТИВИ ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ»**

НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА: СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

**Збірник тез доповідей
VII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції**

**МУКАЧЕВО
26 ТРАВНЯ 2026 РОКУ**

*Розглянуто і схвалено кафедрою теорії та методики початкової освіти
Мукачівського державного університету
(протокол № 5 від 22 червня 2026 року)*

Рецензенти:

Кравченко Тетяна Миколаївна, доктор філософії в галузі 01 Освіта/Педагогіка, доцент кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання Мукачівського державного університету

Наукове консультування і редагування:

доктор педагогічних наук, професор Товканець Г. В.

Н74

Нова українська школа: стратегія розвитку особистості: збірник тез доповідей VII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (26 травня 2026 р., Мукачево) / За заг. ред. Г. В. Товканець. Мукачево: Вид-во МДУ, 2026. с. 146

У збірнику представлено тези доповідей учасників студентської науково-практичної конференції «Нова українська школа: стратегія розвитку особистості», в яких розкрито актуальні питання реалізації сучасних підходів до освітнього процесу в умовах Нової української школи.

Видання розраховане на науковців, викладачів, студентів, які займаються проблемами розвитку особистості і стратегії розвитку Нової української школи.

Редакційна група:

Г. В. Товканець – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики початкової освіти Мукачівського державного університету; О.П. Поп – здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 013 «Початкова освіта», староста наукового студентського гуртка «Перспективи освітньо-педагогічної науки»; Н. І. Керечанин – здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 013 «Початкова освіта» (скорочена програма), А. В. Чорей – здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 013 «Початкова освіта» (скорочена програма).

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій

Бляшин М.А, здобувач вищої освіти
спеціальності «Початкова освіта», група ПО-2;

Науковий керівник:

д. п. н., проф. Товканець Г.В.

Мукачівський державний університет

РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ ЧИТАННЯ

Сучасна початкова школа орієнтується не лише на засвоєння знань, а й на розвиток умінь учнів самостійно мислити, аналізувати інформацію та робити висновки. Саме тому формування критичного мислення є одним із ключових завдань освітнього процесу. Особливе місце у цьому процесі займає читання, адже воно відкриває широкі можливості для осмислення, інтерпретації та оцінювання інформації

Критичне мислення передбачає здатність учнів не просто сприймати готову інформацію, а активно з нею працювати: ставити запитання, сумніватися, перевіряти факти, порівнювати різні точки зору. У молодшому шкільному віці ці вміння тільки починають формуватися, тому важливо організувати навчальний процес так, щоб кожен учень був залучений до активної розумової діяльності [5, с. 101].

Читання у початковій школі поступово переходить від технічної навички до інструменту пізнання. Працюючи з текстом, учні вчаться знаходити головну думку, визначати послідовність подій, аналізувати вчинки героїв, робити припущення щодо подальшого розвитку сюжету. Саме такі види діяльності сприяють розвитку логічного та критичного мислення [2, с. 46].

Ефективним засобом розвитку критичного мислення є використання інтерактивних методів навчання. Наприклад, обговорення прочитаного тексту, робота в парах або групах, постановка проблемних запитань спонукають учнів

до активного мислення та висловлення власної думки. У таких умовах дитина не лише запам'ятовує інформацію, а й вчиться її аналізувати [2, с. 48].

Особливу роль відіграють технології продуктивного читання. Вони допомагають організувати роботу з текстом так, щоб учень був активним учасником навчального процесу. Перед читанням діти можуть прогнозувати зміст тексту, під час читання - перевіряти свої припущення, а після - узагальнювати та оцінювати отриману інформацію [3, с. 73]. Такий підхід сприяє глибшому розумінню тексту та розвитку аналітичних умінь.

Для розвитку критичного мислення доцільно використовувати різноманітні прийоми, зокрема складання сенканів, побудову асоціативних схем, відповіді на запитання різного рівня складності. Вони допомагають учням структурувати інформацію, виділяти головне та формулювати власні висновки [2, с. 49].

Не менш важливим є створення такого освітнього середовища, у якому учні не бояться висловлювати свої думки. Атмосфера довіри, підтримки та взаємоповаги сприяє активній участі дітей у навчальному процесі. У цьому контексті вчитель виступає не лише як джерело знань, а як організатор і наставник, який допомагає учням мислити самостійно [1, с. 102].

Розвиток критичного мислення тісно пов'язаний із формуванням культури мовлення. Коли учні навчаються чітко і логічно висловлювати свої думки, вони краще усвідомлюють зміст прочитаного та можуть аргументувати власну позицію [4, с. 1426].

Під час читання важливо навчити дітей не лише відповідати на запитання, а й самостійно їх ставити. Це сприяє розвитку пізнавальної активності та формуванню навичок самостійного мислення. Учні вчаться оцінювати інформацію, визначати її достовірність і робити власні висновки [3, с. 74].

Таким чином, розвиток критичного мислення молодших школярів у процесі читання є складним, але надзвичайно важливим завданням. Його реалізація можлива за умови використання сучасних методів навчання, створення сприятливого освітнього середовища та активної взаємодії між учителем і

учнями. Саме такий підхід сприяє формуванню особистості, здатної до самостійного мислення та свідомого сприйняття інформації.

Список використаних джерел

1. Даниляк Ю. В. Створення освітнього середовища як умова розвитку критичного мислення учнів. Педагогічні перспективи. 2025. № 2. С. 100–105. URL: <https://doi.org/10.32782/3041-1297/2025-2-14>
2. Єрко Г. І., Луцюк Ю. А. Формування критичного мислення молодших школярів: практичний аспект. Академічні студії. Серія «Педагогіка». 2022. № 1. С.45–50. URL : <https://doi.org/10.33989/2226-4051.2025.31.331658>
3. Товканець Г. Технології продуктивного читання у формуванні читацької грамотності молодших школярів. Педагогічні науки. 2025. № 31. С. 70–75. URL: <https://mir.dspu.edu.ua/article/view/282825>
4. Товканець Г., Шманько І. Практичні аспекти розвитку культури мовлення учнів початкової школи на уроках мовно-літературної освітньої галузі. Наукові інновації та передові технології. 2026. № 1(53). С. 1424–1432. URL: <https://www.academstudies.volyn.ua/index.php/pedagogy/article/view/326>
5. Шквир О. І., Юнчик А. М. Педагогічні умови розвитку критичного мислення здобувачів початкової освіти. Молодь і ринок. 2023. № 6. С. 100–105. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-1\(53\)-1424-1432](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-1(53)-1424-1432)

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>